

Begäran om utlåtanden – Kommunernas planerade byggnadsprojekt inom serviceboende med heldygnsomsorg för äldre

Samkommunens styrelse 14.06.2022 § 119
1552/10.03.02.00/2022

Beredare Vähäkangas Pia, sektordirektör, Tony Pellfolk, verksamhetsområdesdirektör, Tommy Forsman, lokalitetsdirektör, Lena Nystrand, ekonomidirektör
Tilläggsuppgifter: telefonnummer: 040 805 1455, pia.vahakangas@ovph.fi

Begäran om utlåtanden av kommunerna gällande byggnadsprojekt inom serviceboende för äldre

1. Närpes stad planerar ett byggnadsprojekt inom serviceboende med heldygnsomsorg för äldre inom ramen för det nuvarande platsantalet (Pörtomhemmet, 17 platser). Syftet med bygget är att antingen göra de nuvarande byggnaderna/lokaliteterna mer ändamålsenliga och förbättra deras skick eller att genomföra ett nybygge. Närpes stad begär om ett utlåtande av samkommunen för Österbottens välfärdsområde för ARA-finansiering.
2. Pedersöre kommun planerar ett byggnadsprojekt som ska förbättra skicket i lokaliteterna inom serviceboende för heldygnsomsorg och öka antalet platser (Purmohemmet, Esselunden).
3. På motion av stadsstyrelsen i Kristinestad planeras en utökning av antalet platser inom serviceboende med heldygnsomsorg i samband med nuvarande byggnadsprojekt (Åldersro). I motionen föreslås 4–6 platser till.

Österbottens välfärdsområdes perspektiv

Samkommunen för Österbottens välfärdsområde inledde sin verksamhet år 2022. Gemensamma verksamhetsmodeller och rutiner håller på att ta form. Vid sidan av detta är även strukturerna och verksamheten för Österbottens välfärdsområde 2023 under beredning.

Enligt samkommunens nuvarande servicestrategi (2022) ska 92 procent av alla 75 år fyllda bo hemma år 2025, år 2030 ska andelen vara 94 procent. I praktiken innebär detta att 6 procent av de 75 år fyllda år 2030 bor på ett serviceboende med heldygnsomsorg (se bilaga 1). För att uppnå detta mål behöver servicestrukturen ändras och nya, förebyggande serviceformer tas i bruk. I framtiden behöver allt mer vikt läggas vid att planera och förutspå behovet av boendelösningar för äldre, samt se till att dessa boendelösningar är flexibla samt främjar gemenskapen och samarbetet (SHM 2020:31).

I Österbottens välfärdsområde arbetar man som bäst med att upprätta en strategi, servicestrategi, fastighets- och lokalitetsstrategi samt strategi för modellen med fler producenter. Dessa strategiska riktlinjer kommer att styra serviceproduktionen i Österbottens välfärdsområde i framtiden. Å andra sidan påverkas serviceproduktionen även av den nationella finansiering som området får 2023. Samkommunens styrelse tog på sitt sammanträde (29.4.2022, § 79) ställning till riktlinjerna för byggnadsprojekten inom serviceboende med heldygnsomsorg:

- de kommunspecifika byggnadsprojekt som redan nu pågår i anknäytning till serviceboenden med heldygnsomsorg om vilka man redan fattat beslut ska fortgå planerligt. gällande andra byggnadsprojekt bör man föra diskussion med kommunerna för att man ska uppnå de mål som fastställts i den nuvarande servicestrategin gällande serviceboende med heldygnsomsorg (6 %, 2030).

Efter styrelsens beslut har välfärdssamkommunens tjänsteinnehavararbetsgrupp diskuterat med Närpes gällande Pörtomhemmet,-projektet som börjat planeras.

Välfärdssamkommunens tjänsteinnehavararbetsgrupp (Tony Pellfolk, Tommy Forsman, Lena Nystrand, Pia Vähäkangas) har sammanträtt. Arbetsgruppen lyfter fram riskfaktorer som gör det svårare att ge utlåtanden som gäller planeringen av föreslagna byggnadsprojekt, välfärdsområdets produktion samt att förutspå behovet av serviceboende för äldre.

- Vi är medvetna om att antalet äldre blir allt fler. Vi vet inte vilka effekter förebyggande tjänster har, eftersom dessa tjänster bara är i testskedet inom ramen för projektet för Framtidens social- och hälsocentral i Österbotten.
- Vi har information om i vilket skick lokaliteterna är, men informationen om hur ändamålsenligt lokaliteterna inom boendeservice för äldre används, kundstrukturen och användningen av personalresurserna (bl.a. städning, direkt/indirekt arbetstid) är ännu knapphändig. Kartläggningen av kundhyrorna är under arbete, således är informationen om totalhyran för boendeservicens lokaliteter ännu knapphändig. Vi är medvetna om att det finns personer som bor på ett serviceboende med heldygnsomsorg för äldre, men som inte uppfyller kriterierna för boendeformen. Med anledning av detta arbetar projektet för Framtidens social- och hälsocentral med att utveckla servicehandledningen och stöda implementeringen av gemensamma kriterier och verksamhetsmodeller för servicehandledningen. Vi saknar ännu uppgifter om hur utvecklingsarbetet påverkar klientstyrningen till service.
- Genom att öka på resurseringen till den rehabiliteringsfrämjande verksamheten (t.ex. hemrehabilitering) och utveckla nya verksamhetsmodeller kan vi påverka utskrivningen från sjukhuset effektivare än i nuläget.
- På grund av personalbristen kommer det under de kommande åren att vara utmanande att upprätthålla alla boendeplatser som finns för äldre. Vi vet inte hur stor personalbristen kommer att vara. Vi är medvetna om att det i nuläget finns svårigheter med att upprätthålla alla serviceboendeplatser i Österbotten, både i de norra och i de södra delarna.

Tjänsteinnehavararbetsgruppen har fört diskussioner om olika alternativ för byggnadsprojekten. I och med att det saknas strategiska riktlinjer är det mycket svårt för välfärdsområdet att i nuläget ta ställning till hur ändamålsenliga pågående byggnadsprojekt är eller att på lång sikt förbinda sig till att använda lokaliteterna. Genom att förhandla med hyresvärden om mindre grundläggande reparationer kan vi komma fram till att lokalitetsstrategin och välfärdsområdets lokalitetsmassa är under kontroll och att man är medveten om de faktiska lokalitetskostnaderna inom alla verksamhetsområden. Om man påskyndar arbetet ser arbetsgruppen en risk med att man i välfärdsområdets framtida budgeter kommer att ställa förebyggande åtgärder och boendeplatser för äldre mot varandra. Kostnaden för en plats inom serviceboende med heldygnsomsorg (2020) är på årsnivå minst 50 000 euro. **Direktör Kinnunen Marina**

Föreslår att

1. Styrelsen godkänner utlåtandet till ARA som stöder planeringen av nybygget av effektiverat serviceboende med plats för 17 klienter som ersätter Pörtehemmet i Närpes (utlåtande som bilaga 2). Styrelsen lyfter dock fram att välfärdsområdet kan förbinda sig att hyra utrymmen för högst 3+1 år. Därtill beslutar styrelsen att fortsatt planering av byggnadsprojektet i Pörtom bör ske i samarbete med Välfärdsområdet samt att fortsatt planering av nybyggnationen sker i linje med de nationella riktlinjer för de äldres boende och svarar i framtiden på de äldres behov.

2. Styrelsen beslutar att planeringen av byggnadsprojekten i Pedersöre (Esselunden och Purmohemmet) och i Kristinestad (Åldersro) som kopplas till ökning av de äldres boendeplatser flyttas fram åtminstone ett år.

Samkommunstyrelsens godkännande är villkorligt tills välfärdsområdesstyrelsen fattat beslut i ärendet.

Beslut:

Hans-Erik Lindqvist, Patrick Ragnäs, Carita Vik-Hästbacka, David Pettersson och Mikael Perjus anmälde jäv (Förvaltningslagens 28.1. punkt 5, samfundsjäv) och avlägsnade sig från sammanträdet för behandlingen av ärendet (borta 11.30–11.38).

Styrelsen godkände beslutsförslaget.